

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 216/2018-64

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša o sťažnosti [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária M Kojtalová, s. r. o., Antona Bernoláka 51, Žilina, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Michaela Řiháková Kojtalová, LL.M., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 260/2004 za účasti Okresného súdu Žilina takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ ZNAČENIE] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 260/2004 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Žilina p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 260/2004 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKČNÝ ZNAČENIE] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov) na účet Advokátskej kancelárie M Kojtalová, s. r. o., Antona Bernoláka 51, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 216/2018-38 z 15. marca 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 260/2004 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v roku 2004 okresný súd začal konanie o určenie vlastníckeho práva, a to na základe žaloby podanej členmi (ďalej len „žalobcovia“) Spoločnosti bývalých urbarialistov v Stránskom, pozemkové spoločenstvo (ďalej len „urbár“) proti žalovanému v 1. rade – [REDAKOVANÉ], Vojtaššáka 3147/3, Žilina, žalovanej v 2. rade – sťažovateľke a ďalším piatim žalovaným (ďalej len „žalovaní“).

Manžel sťažovateľky – žalovaný v 1. rade zomrel 10. marca 2013. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza: *„Na základe osvedčenia o dedičstve č. 4D 72/13, Dnot 151/13, Z 3474/2014-162/14 som pristúpila do tohto konania ako účastník konania po nebohom manželovi, ktorý bol odporca v tomto konaní na Okresnom súde Žilina, a ktorú nehnuteľnosť sme nadobudli s neb. manželom na základe kúpnej zmluvy č. V 2502/99*

uzatvorenej 11. 05. 1999. Pôvodný majiteľ PD Stránske svojim listom zo dňa 9. 2. 1998 potvrdil, že na predmetné nehnuteľnosti neboli podané žiadne písomné reštitúcie.

Od podania návrhu na Okresný súd Žilina v roku 2004 bolo vytyčené pojednávanie dňa 23. 1. 2008, ktoré bolo odročené na neurčito. Do dnešného dňa vec nebola skončená a vo veci sa nekoná. V konaní dochádza k neustálym prieťahom. Medzi jednotlivými úkonmi v konaní vznikajú neprimerane dlhé časové úseky, čím sa konanie neustále iba naťahuje a predlžuje. Viackrát bola podaná žiadosť o vytyčenie hlavného pojednávania a urgencie o urýchlenie konania. Aj napriek tomuto sa vo veci nekoná.

Z dôvodu nepretržitého nekonania Okresného súdu v Žiline, nie je vo veci ani po 13 rokoch právoplatne rozhodnuté. V konaní súdu dochádza k neustálym prieťahom, resp. k neproduktívnemu konaniu súdu. Vlastným konaním, či pasivitou som k prieťahom neprispela, ani môj nebohý manžel [REDAKOVANÉ]. Vzniknutá situácia ovplyvnila nepriaznivo zdravotný stav môjho nebohého manžela. Počas konania sa stal poberateľom invalidného dôchodku, a to od 1. 10. 2010, stresové situácie a nekonanie súdu v tejto veci mu na zdraví rozhodne neprospelo a celá situácia vyvrcholila jeho smrťou.

V súčasnej dobe je situácia taká, že bola podaná žiadosť o odčlenenie vlastníckeho podielu na pozemkové spoločenstvo Urbár v Stránske, ktorá bola zamietnutá. Ja za pozemok platím každý rok daň a pozemok nemôžem užívať, pretože Urbár naň vyváža zeminu a drevo, nemôžem s ním disponovať, ani ho predat'... čiže od roku 2004 nemôžeme žiadnym spôsobom disponovať našim vlastníctvom. “

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal takýto nález:

„Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] štátnej občianky SR na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod spis. značkou 16 C 260/2004 porušené bolo.

Okresný súd Žilina je povinný vo veci konať.

Sťažovateľke sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.829,- Eur. ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia a to do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu k rukám advokátky [REDAKOVANÉ], advokátka so sídlom [REDAKOVANÉ].“

Podpredseda okresného súdu sa k prijatej sťažnosti sťažovateľky vyjadril prípisom sp. zn. 1 Spr S 183/2018 zo 14. júna 2018 (ďalej len „vyjadrenie podpredsedu okresného súdu“), v ktorom poukázal na skutočnosti, ktoré podľa neho prispeli k celkovej dĺžke napadnutého konania a ktoré je potrebné pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky zohľadniť. V tejto súvislosti uviedol:

„Vo vzťahu k predmetu konania musím konštatovať, že vo veci sa jedná o konanie v ktorom sa žalobcovia domáhajú určenia vlastníckeho práva. Samotná žaloba o určenie vlastníckeho práva tvorí bežnú súčasť rozhodovania súdov. V danom konaní je však vec skutkovo a procesne náročná, nakoľko sa má jednať o pozemok, ktorý by mal patriť do nedielného spoločenstva urbariátu, mal byť predmetom reštitúcií a vec mala byť prevedená poľnohospodárskym družstvom. Hoci súd v súčasnej dobe ustálil, že za žalobcov bude konať Urbár Stránske, pozemkové spoločenstvo, množstvo účastníkov na strane žalobcov (v súčasnosti cez 260) pri zmene subjektivity (úmrtí, prevode), znemožňuje súdu vo veci konať. Nie je možné totiž prejednať vlastnícku vec, kde sa rozsudok musí vzťahovať na všetky strany bez toho, aby minimálne nebol ustálený okruh právnych nástupcov strán a títo boli predvolaní na pojednávanie. Od účinnosti CSP je celý postup ešte zložitejší, nakoľko o účastníctve je nevyhnutné rozhodnúť písomným uznesením, s čím je spojené prijatie stavu ku dňu zániku právnej subjektivity právneho predchodcu. Okruh účastníkov konania sa fakticky upravoval do roku 2010. Následne došlo k opätovnému odročeniu pojednávania za účelom mimosúdnej dohody na základe návrhu strán, ako aj žiadosti žalobcov v súvislosti s úpravou označenia a rozšírenia strán. Okruh strán sa nepodarilo spresniť ani po vykonaní ROEP v danom katastrálnom území. Okruh strán sa fakticky upravoval až do vydania neodkladného opatrenia a to aj z dôvodu úmrtia žalovaného v 1/ rade, do ktorého práv s prijatím procesného stavu ku dňu jeho smrti sťažovateľka.

Aj keď nesporne sa nejedná o primeranú dĺžku konania, teda dĺžku konania zodpovedajúcu priemernej dĺžke konania pred súdmi v obdobnej veci, táto je následkom značnej procesnej zložitosti konania. Mám za to, že osobitne s prihliadnutím na prebiehanie

dedičských konaní a právoplatné rozhodovanie o dedičoch, nedošlo k neodôvodneným prietahov v konaní.

Vzhľadom na uvedené, navrhujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby svojim rozhodnutím sťažnosť odmietol.

V prípade, ak súd neodmietne sťažnosť sťažovateľa, navrhujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky, aby svoje rozhodnutie obmedzil len na konštatovanie prietahov v konaní a uloženie povinnosti konať. Aj keď sťažovateľka nepochybne celkovú dobu konania môže pociťovať ako záťaž, obmedzenie, celkovú dobu konania pri určení vlastníctva k veci nemožno dávať do súvisu s úmrtím jej manžela, do ktorého práv v danom konaní vstúpila. V konaní sa nerieši základné zabezpečenie potrieb, existencia a pod., ktorých nepriznanie by skutočne mohlo vyvolať neodôvodnené obavy o existenciu.

Ak ústavný súd považoval za nevyhnutné stanoviť finančné zadosťučinenie, toto by malo byť primerané a nepresahovať hodnotu sporu.“

Ústavný súd počas konania pred ústavným súdom zistil, že advokátka [REDAKOVANÉ] bola 27. marca 2018 vyčiarknutá zo zoznamu advokátov vedeného Slovenskou advokátskou komorou (ďalej len „zoznam advokátov“). Vzhľadom na uvedené ústavný súd vyzval sťažovateľku, aby v určenej lehote doručila ústavnému súdu splnomocnenie na jej zastupovanie advokátom zapísaným v zozname advokátov. Sťažovateľka na uvedenú výzvu zareagovala riadne a včas a na zastupovanie v danej veci pred ústavným súdom predložila splnomocnenie pre Advokátsku kanceláriu M Kojtalová, s. r. o., Antona Bernoláka 51, Žilina, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Michaela Řiháková Kojtalová, LL.M.

Sťažovateľka sa prípisom z 24. augusta 2018 vyjadrila k vyjadreniu podpredsedu okresného súdu a uviedla: „Po oboznámení sa s obsahom Vyjadrenia Okresného súdu Žilina k sťažnosti sťažovateľky zo dňa 14. 06. 2018 sťažovateľka uvádza, že Okresný súd Žilina v rámci svojho písomného vyjadrenia k sťažnosti jednoznačne nevyvrátil sťažovateľkou namietané porušenie jej práv, a preto si sťažovateľka dovoľuje navrhnúť, aby Ústavný súd SR po posúdení a prerokovaní sťažnosti, ktorú prijal na ďalšie konanie, vo veci objektívne a spravodlivo rozhodol a sťažnosti sťažovateľky vyhovel.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť okresného súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania na okresnom súde je rozhodovanie o určení vlastníckeho práva. Z právneho hľadiska predmetnú vec možno považovať za bežnú agendu rozhodovania všeobecných súdov. V súvislosti s posúdením kritéria zložitosti veci ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na veľký počet účastníkov napadnuté konanie vykazovalo do 11. novembra 2016 (keď bol okresnému súdu doručený výpis z registra pozemkových spoločenstiev s právnou subjektivitou, pozn.) faktickú zložitosť, ktorá mala výrazný podiel na jeho doterajšej dĺžke. Na strane žalobcov bolo v čase začatia viac ako dve stovky účastníkov a na strane žalovaných sedem účastníkov, ktorých počet sa v priebehu napadnutého konania menil. V jeho priebehu musel okresný súd viackrát upravovať okruh účastníkov konania a prihliadať na priebeh dedičských konaní. Podľa názoru ústavného súdu doterajšia dĺžka napadnutého konania (14 rokov) je napriek svojej skutkovej zložitosti (počet a meniaci sa okruh účastníkov napadnutého konania) neprimeraná.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie s'ťažovateľky ako účastníka tohto súdneho konania.

Pri hodnotení správania s'ťažovateľky v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu s'ťažovateľky pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že doterajšie trvanie napadnutého konania (14 rokov) je už samo osebe celkom zjavne neprimerané. Podľa názoru ústavného súdu súdne konanie, ktoré trvá tak neúmerne dlho ako napadnuté konanie, možno spravidla bez ďalšieho považovať za také, ktoré je nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. IV. ÚS 173/05, IV. ÚS 251/05, II. ÚS 3/09).

Zo zapožičaného súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh napadnutého konania:

- žaloba bola okresnému súdu doručená 18. augusta 2004 a vec bola pridelená na rozhodnutie sudcovi [REDACTED],

- 6. októbra 2004 boli okresnému súdu doručené splnomocnenia žalobcov na zastupovanie v konaní advokátkou [REDACTED],

- 2. februára 2005 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu žalobcov na predloženie plnej moci žalobcov, ktoré doteraz nepredložila,

- 25. februára 2005 zaslanie plných mocí advokátkou [REDACTED]

- 23. mája 2005 okresný súd vyzval žalobcu [REDACTED], či ho zastupuje advokátka [REDACTED],

- 3. júna 2005 bola okresnému súdu doručená odpoveď žalobcu [REDACTED]

- 27. júna 2005 okresný súd vyzval [REDAKOVANÉ] – žalobcu na odstránenie väd návrhu,
- 1. júla 2005 bola okresnému súdu doručená odpoveď [REDAKOVANÉ] na výzvu,
- 27. júla 2005 bolo okresnému súdu doručené podanie [REDAKOVANÉ] – úprava účastníkov konania,
 - uznesenie okresného súdu zo 14. júla 2006 o odmietnutí podania žalobcu v 109. rade [REDAKOVANÉ],
 - uznesenie okresného súdu zo 17. júla 2006 o zastavení konania proti žalobcovi v 21. rade,
 - uznesenie okresného súdu zo 17. júla 2006 o zastavení konania proti žalobkyni v 36. rade,
 - výzva okresného súdu [REDAKOVANÉ] z 26. júla 2006,
 - 11. augusta 2006 doručená odpoveď [REDAKOVANÉ],
 - 28. augusta 2006 bolo okresnému súdu doručené podanie [REDAKOVANÉ] o pripustení účasti ďalších osôb do konania a zastavení konania vo vzťahu k tam uvedeným žalobcom,
 - 30. augusta 2006 výzva okresného súdu [REDAKOVANÉ] na predloženie originálu plnej moci,
 - 6. septembra 2006 bola okresnému súdu doručená odpoveď [REDAKOVANÉ] na uvedenú výzvu,
 - 27. septembra 2006 doručené okresnému súdu podanie [REDAKOVANÉ] – opätovne navrhovaná úprava okruhu žalobcov,
 - uznesenie okresného súdu z 10. októbra 2006 o zastavení konania proti určitým žalobcom,
 - 25. októbra 2006 bolo okresnému súdu doručené podanie [REDAKOVANÉ] – opätovne navrhuje zmenu okruhu žalobcov,
 - uznesenie okresného súdu z 16. januára 2007 o zastavení konania proti žalobkyni v 164. rade,
 - 19. januára 2007 okresný súd zaslal opis žaloby žalovaným spolu s poučením a výzvou na vyjadrenie,

- 30. januára 2007 sa sťažovateľka prostredníctvom právnej zástupkyne [REDACTED] vyjadrila k žalobe,
- 21. februára 2007 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaného v 5. rade k žalobe,
- uznesenie okresného súdu z 22. februára 2007 o pripustení ďalších žalobcov do napadnutého konania,
- 23. februára 2007 výzva okresného súdu [REDACTED], aby upresnila, koho zastupuje,
- 22. augusta 2007 bolo okresným súdom nariadené pojednávanie na 23. január 2008,
- 3. septembra 2007 bol spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi [REDACTED],
- 4. januára 2008 bol spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi [REDACTED],
- 22. januára 2008 bola okresnému súdu doručená žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľky o preloženie termínu pojednávania z dôvodu jej práceneschopnosti,
- pojednávanie 23. januára 2008 sa uskutočnilo a bolo odročené na 8. apríl 2008 pre účely poskytnutia lehoty na mimosúdne vysporiadanie sporu so žalovanými v 3. a vo 4. rade,
- 20. februára 2008 bolo okresnému súdu doručené podanie [REDACTED] – úprava okruhu účastníkov konania,
- uznesenie okresného súdu zo 4. marca 2008 o zastavení konania proti žalobcom v 106. a 173. rade a pripustení [REDACTED] ako žalobcu v 106. rade,
- 3. marca 2008 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie [REDACTED] k vyjadreniam žalovaných,
- 31. marca 2008 bola okresnému súdu doručená úprava žalobného návrhu,
- 1. apríla 2008 bolo pojednávanie nariadené na 8. apríl 2008 zrušené v dôsledku návrhu na zmenu žalobného návrhu na neurčito,
- 1. apríla 2008 doručené podanie [REDACTED] – zmena nesprávne uvedených identifikačných údajov žalobcov,
- 2. apríla 2008 – oprava návrhu na začatie konania zo strany [REDACTED] – úprava chýb v písaní a počítaní,

- 11. apríla 2008 bol okresnému súdu doručený návrh na doplnenie dokazovania [REDAKOVANÉ],
- uznesenie okresného súdu z 31. júla 2008 o pripustení zmeny žalobného návrhu,
- 1. augusta 2008 okresný súd vyzval žalovaných, aby sa vyjadrili k zmenenému návrhu, ak to považujú za potrebné,
- 14. augusta 2008 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaného v 6. rade proti uzneseniu z 31. júla 2008,
- 19. augusta 2008 bola okresnému súdu doručená žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľky o predĺženie lehoty na vyjadrenie k zmenenému žalobnému návrhu,
- uznesenie okresného súdu o odvolaní žalovaného v 6. rade z 8. septembra 2008, ktorým súd pripustil zmenu žalobného návrhu,
- 16. septembra 2008 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k zmenenému žalobnému návrhu,
- 20. októbra 2008 – výzva okresného súdu [REDAKOVANÉ], aby dôsledne vzhľadom na počet žalobcov prelustrovala, či všetci majú právnu subjektivitu,
- 4. novembra 2008 bolo okresnému súdu doručené podanie [REDAKOVANÉ] – žiadosť o úpravu okruhu účastníkov,
- 1. decembra 2008 bolo okresnému súdu doručené podanie [REDAKOVANÉ] – žiadosť o úpravu okruhu účastníkov konania,
- 6. marca 2009 výzva okresného súdu [REDAKOVANÉ],
- 6. marca 2009 úprava žalobného návrhu a úprava okruhu účastníkov [REDAKOVANÉ],
- uznesenie okresného súdu z 15. júla 2009 o vylúčení veci na samostatné konanie – v dôsledku neskončeného konania po navrhovateľovi v 40. rade,
- uznesenie z 15. júla 2009 o zastavení konania proti žalobcom v 89., 90., 102., a 192. rade,
- uznesenie o pripustení zmeny žalobného návrhu z 15. júla 2009,
- uznesenie o pripustení zmeny účastníkov konania z 15. júla 2009,
- 21. augusta 2009 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky aj jej manžela proti uzneseniu z 15. júla 2009 o pripustení zmeny žalobného návrhu,

- 22. septembra 2009 – výzva okresného súdu adresovaná právnej zástupkyňi sťažovateľky na doloženie plnej moci na zastupovanie,
- 7. októbra 2009 – spis bol pridelený na prejednanie a rozhodnutie novému zákonnému sudcovi – [REDAKOVANÉ],
- 19. októbra 2009 právna zástupkyňa sťažovateľky doložila plnú moc,
- 27. októbra 2009 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní,
- uznesenie krajského súdu z 26. novembra 2009, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu z 15. júla 2009, ktoré bolo okresnému súdu doručené 10. apríla 2010,
- 4. októbra 2011 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 10. november 2011,
- 7. novembra 2011 [REDAKOVANÉ] doručila okresnému súdu návrh na úpravu okruhu žalobcov,
- pojednávanie nariadené na 10. november 2011 sa uskutočnilo a bolo odročené na 5. apríl 2012 pre účely predloženia vypracovanej dohody o prípadnom súdnom zmieri,
- 29. marca 2012 – bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaného v 5. rade,
- pojednávanie 5. apríla 2012 odročené z dôvodu, že bola odvolaná plná moc [REDAKOVANÉ], pojednávanie nariadené na 24. september 2012,
- pojednávanie 24. septembra 2012 odročené na 3. december 2012 s tým, že predseda urbáru vzal na vedomie, že pokiaľ do uvedeného termínu neoznačí riadne všetkých žalobcov a nepredloží splnomocnenia, súd konanie zastaví, resp. návrh bude zamietnutý,
- 12. novembra 2012 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie štatutárnych zástupcov na strane žalobcov z dôvodu prebiehajúceho rokovania o mimosúdnej dohode a návrh na prerušenie konania,
- pojednávanie 3. decembra 2012 – odročené bez prejednania vo veci vzhľadom na podané ospravedlnenie,
- 10. mája 2013 bolo okresnému súdu doručené oznámenie o prevzatí právneho zastupovania žalobcu v 1. rade [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a žiadosť o odročenie pojednávania,
- pojednávanie 13. mája 2013 odročené na neurčito,
- 29. júla 2013 dopyt okresného súdu na zistenie, kto prichádza do úvahy ako dedič po žalovanom v 1. rade,

- 1. augusta 2013 bola okresnému súdu doručená odpoveď notára [REDACTED],
- 21. júna 2016 – návrh sťažovateľky na vyňatie na samostatné konanie a návrh na zmenu účastníkov konania po nebohom žalovanom v 1. rade,
- 5. augusta 2016 – návrh na nariadenie neodkladného opatrenia,
- uznesenie okresného súdu z 22. augusta 2016 s výzvou, aby bol doplnený návrh na nariadenie neodkladného opatrenia o označenie, kto je žalobcom, kto podáva návrh na nariadenie neodkladného opatrenia,
- 8. septembra 2016 bolo okresnému súdu doručené podanie – špecifikácia žalobcov vo forme prílohy k podaniu,
- 6. októbra 2016 výzva okresného súdu žalobcom,
- 10. novembra 2016 urgencia sťažovateľky o vyňatie na samostatné konanie,
- podanie doručené okresnému súdu 11. novembra 2016, z ktorého vyplýva, že žalobcom je už spoločenstvo Urbár Stránske, pozemkové spoločenstvo Rajecké Teplice, Stránske 168, IČO: 42 054 729 s právnou subjektivitou, a vzhľadom na to, že účastníkov konania – členov urbáru bez právnej subjektivity nahradilo spoločenstvo s právnou subjektivitou, bude možné v konaní postupovať rýchlejšie,
- uznesenie okresného súdu z 5. decembra 2016 o nariadení neodkladného opatrenia,
- 27. decembra 2016 bolo okresnému súdu doručené odvolanie žalovaného v 5. rade voči neodkladnému opatreniu,
- 13. februára 2017 – výzva okresného súdu všetkým na vyjadrenie k podanému odvolaniu,
- 10. marca 2017 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalobcu,
- spis bol 6. marca 2017 doručený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní,
- uznesenie krajského súdu z 30. júna 2017 o potvrdení napadnutého výroku,
- opravné uznesenie krajského súdu z 2. októbra 2017,
- uznesenie okresného súdu z 15. decembra 2017 o pokračovaní v konaní so sťažovateľkou ako dedičom po žalovanom v 1. rade,
- 13. júna 2018 okresný súd nariadil pojednávanie na 10. september 2018, ktoré bolo zrušené v dôsledku práceneschopnosti zákonného sudcu.

Ústavný súd konštatuje, že už samotný fakt, že napadnuté konanie nie je ani po štrnástich rokoch právoplatne skončené a je v štádiu, keď okresný súd ešte ani raz meritórne nerozhodol, je samo osebe dostatočným základom pre vyslovenie porušenia práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v okolnostiach veci nepovažuje za nevyhnutné hodnotiť jednotlivé úkony okresného súdu a jeho procesný postup. Pre účely svojho rozhodnutia sa ústavný súd obmedzil len na poukázanie niektorých nedostatkov v postupe okresného súdu, ktoré mali za následok doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 16 C 260/2004 ústavný súd zistil, že napadnuté konanie, ktoré sa začalo doručením žaloby okresnému súdu 18. augusta 2004, bolo už od jeho začatia poznačené neefektívnou činnosťou okresného súdu, keďže výzva pre žalovaných na vyjadrenie sa k žalobe ako prvý úkon okresného súdu vo veci (mimo zisťovania okruhu žalobcov, pozn.) bol vykonaný až 19. januára 2007, a teda dva a pol roka po doručení žaloby.

Prvé pojednávanie vo veci bolo okresným súdom nariadené až pokynom z 22. augusta 2007 na 23. január 2008, t. j. až po troch rokoch od začatia konania ako druhý úkon okresného súdu vo veci v predmetnom konaní.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že obdobie od 10. apríla 2010 do 4. októbra 2011 je poznačené nečinnosťou okresného súdu v trvaní 18 mesiacov. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu taktiež zistil, že aj v období od 1. augusta 2013 do 5. augusta 2016 bol okresný súd v napadnutom konaní nečinný v trvaní troch rokov, počas ktorých nevykonával v napadnutom konaní žiaden úkon.

Uvedená nečinnosť okresného súdu v uvedených obdobiach v celkovom trvaní štyroch rokov a šiestich mesiacov viedla k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní a k jeho výraznému predĺženiu. Takýto postup okresného súdu nemožno v žiadnom prípade označiť za postup, ktorý by bol v súlade s § 100 ods. 1 prvou vetou OSP, resp. v súlade s čl. 17 CSP, v zmysle ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu (skutkovej a právnej zložitosti veci, správania sťažovateľky, postupu okresného súdu, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu namietaného konania pre jeho účastníkov) dospel napriek zohľadneniu uvedených skutočností k záveru, že vzhľadom na to, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne nerozhodol ani po 14 rokoch od podania žaloby, porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 260/2004 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka sa domáha priznania primeraného finančného zadostučinenia v sume 10 829 € a v sťažnosti uvádza: *„Výšku požadovaného finančného zadostučinenia odôvodňujem neúmernou dĺžkou prietáhov, psychickou ujmu, ktorá nám s nebohým*

manželom v dôsledku nečinnosti súdu vznikla. Túto výšku považujem za primeranú i z hľadiska existujúcej judikatúry Ústavného súdu SR. Za každý rok prietahov v konaní, čo je v súčasnosti už 13 rokov, požadujem sumu 833,- Eur, čo predstavuje sumu 10.829,- Eur.“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na celkovú doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 16 C 260/2004, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, predovšetkým skutočnosť, že v dôsledku veľkého počtu účastníkov konania (viac ako dve stovky, pozn.) bolo potrebné neustále upravovať okruh účastníkov konania na strane žalobcov, považoval ústavný súd priznanie sumy 1 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2016.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“),

a to 2 x 143 €, t. j. spolu 286 €, a režijný paušál 2 x 8,58 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 303,16 €.

Keďže sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vo svojom stanovisku z 24. augusta 2018 k vyjadreniu podpredsedu okresného súdu neuviedla žiadne nové skutočnosti alebo právne hodnotenia, ktoré by boli spôsobilé ovplyvniť konečný úsudok ústavného súdu o predmete tohto konania, ústavný súd za tento úkon právnej služby sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal.

Vzhľadom na skutočnosť, že advokátka [REDAKOVANÉ] bola v priebehu konania pred ústavným súdom vyčiarknutá zo zoznamu advokátov, ústavný súd rozhodol, že priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet novej právnej zástupkyne sťažovateľky v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. septembra 2018